

adımlar

MEMURLAR EYLEMDE

ÇÖZÜM SENDİKALASMA

● Haydar Kutlu
Kaostan Demokrasiye
(Sayfa 5)

● Erdal Talu
Birlik girişimini politik bir
güce dönüştürmeliyiz
(Sayfa 7)

● Taha Akçol
Doğu da Batı da
düşmanınız kalmadı.
(Sayfa 10)

● YKP Genel Sekreteri
Grigoris Farakos:
Genelde sosyalizm
yeniliğe uğramadı.
(Sayfa 12)

10 YIL OLDU

□ Aziz Çelikk

Kemal Türker öldürüldüğünden 10. yılında anılıyor.

Neler sağladı ki bu 10 yılı.

Kurucusu ve ilk genel başkanı olduğu DİSK'in üzerinde hala aklıt var.

27 yıl genel başkanlığı yaptı. Maden-İş'in de öyle.

MİT-İS'e içtihat gide-miyor artık: 99 yıllığına Tujban'a kiralandı.

Bir çok kavga arka-da, sendikacı hâli dı-sında, yurda sokulmu-yor.

MESS başkanı iktidarı Cumhuriyetçi; Maden-İş'e karşı verildi mücadeleyle övünüyor.

Metal işçisi MESS karşısında 4 parça: bir-liği özliyor.

Ölüm emrini veren-ler, çete başları partilerini yi-ne kurdular.

Genel Yarla karşısına di-kildiği DGM'ler artık gönlük yaşamın bir parçası.

1 Mayıs yine kutlanmaya başlandı ve artık fabrikalarda. Ama 1 Mayıs DGM kapsamın-da.

Kurucusu olduğu TIP İkin-ci kez kapatıldı.

Dosyası, faili meçhul cina-

yetler arasındasız rastlarda, aydınlatılmamış bir cinayet ...

Ve aydınlatılmadığı sürece katiller pervasız. Mesammez Aksoy, Çetin Emeç ...

10 yıl oldu: Miltan ve karizmatik içti önderi yok aramıza.

Yokluğu hissedildi, hisse-diliyor...

Kışkırtıcı, ne yapılsa onu geri getirmek mümkün değil.

Her kazanımında, onun da paylaşılmadığı iddialarımız her yaklaşımda hep bir bu-rukluk duyacağa ve bir çare-sizlik.

Ötöme karşı çaresizlik. Tipla diğer ölölertimiz gibi.

Bir Maya efsanesinde ölü-lerin göçlerinin açık göğüsüne inanılır, ta ki onların idealleri gerçekleştirilinceye kadar.

Kemal Türker'i bir anama-mızda omuzlarımızdaki bu yükü hissetmiyoruz.

İnsanlığın özgür ve aydın-lık geleceği uğrunda hara-nacak gölgeci, döşerli ve diren-gen çabaları yitirdi...

Ve herçeyse rağmen bu yükümüzü taşıyacak olan ne kol ajitasyonları ihtiyacımız-ya ne de bir memur soğuk-luğundaki "gerçekçilik".

Umuda ve insanlığın aydın-lık geleceğine olan o "naif" inanca ve inada ihtiyacımız var öncelikle.

Kemal Türker'in anısı önünde sevgi ve saygıyla eğili-yorum.

adımlar'dan

Hüseyin Çakır

Bir çok zorluklarımız ve soru-larımız var. Her sayının çıkışında yeni yeni problemlerle karşılaşmıyoruz. Yaşam bu. Zorlukları aşmanın süresi yeni ufuklara açılıyor. Ama orada bizi bekleyen yeni problemler var. Sorun, problemlerle yaşamaya almadan onu aşmaya çalışmaktır. Başarı, mutluluk-ta budur zaten.

Adımlar okurları bu sayının bir hafta geçimini olarak edinebilecekler. Bu sayının dağıtma vermeden Adımlar temsilcilerimiz aracılığıyla dağıtıyor-uz. Adımlar birçok il ve ilçeyle zor ula-sacak veya ulaşamayacak. Başta tem-silcilerimiz arkadaşlarımızdan ve okurlarından dağıtım için yardımçı ol-malarını bekliyoruz.

Söze sorunlarla, zorluklarla başla-dık. Fakat Temmuz ayına kavurmuş sı-caklığı ve susuzluğuna karşın içtimiz suyu, serinletici, sevindirici olaylar yaşıyoruz.

Memurların eylemleri, geleneksel devlet anlayışına aşarak, devlet birey ilişkisine yeni içerik kazandırıyor. Bu tür gelişmeler kamuoyu, demokratik ve sivil toplumun kurumlaşmasını için umut ve güven veriyor.

***

Bu sayının kapagına memur eylemleri oluşturuyor. Memurlar geri adım atmadan istemlerini elde etmek için eylemlerine devam ediyorlar. Eylemlere katılanların isten alınması ve sürmeler de başlıyor. Memurların bu haklı taleplerinde tüm çalışanlar, demokratik güçleri onların yanında ve dayanışma içinde olmalıyız.

Bu sayının diğer konularına ge-lince: TBKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu "Kaostan Demokrasiye", TBKP Genel Yönetim Kurulunun bildiği tam metnini yayınladı. Erdal Ta-hu'nun Birlik sürecine ilişkin yazısı, Taha Akyol'a Değişen Dünya Yeni Türkiye üstüne söyledi, SHP'nin Kört raporu ile birlikte yeniden Kört soru-na ana politik tartışma konusu olma-ya devam ediyor Ömer Ağın, Kört So-runu Türkiye'nin En Büyük Sorunu'da başlı başına soruna başka bu-yutmuş bakıyor. TBKP'nin davetlisi ola-rak ülkemize gelen Yunanistan Komünist Partisi Genel Sekreteriyle söyleşi-miz bu sayının birinci başlık konuları.

Son olarak bu sayı için ekardan mektuplar yok. Mektuplarımız, ener-jilerini ve eleştirilerini bekliyoruz.

Biden sevgi ve selamlar.

DR. MEHMET ÇELEN'İ YİTİRDİK

TBK'nin aktif bir üyesi Dr. Mehmet Çelen 3 Tem-muz 1990'den itibaren trafik kazası sonucu yitirdi. 1949 yılında Çerkeşte doğan Mehmet Çelen, 1972 yılında A.O.TP Fakültesi'nin bitirdi. Mesleğe Zonguldak'ta başla-yan Dr. M.Çelen, 1976 yılında TKP'ye üye oldu. 12 Eylül 1980'den sonra Zonguldak'ta tutuklandı ve ağır işçilerce

görüldü. Gültük TKP Davası so-nucunda 5 yıl hüküm giydi ve 32 aylık mahkumiyeti sonra 1983 yılında cezasını ta-mamladı.

Çıkıldktan sonra Çerkeşte müseyehane açan Dr. Çelen parti çalışmalarına devam etti ve TBKP'nin örgütlenmesinde görev aldı. Mehmet Çelen evli ve 18 ile 11 yaşlarında iki ço-cuk sahibiydi.

BİZ DEĞERLERİNİ BİLMİYORUZ AMA...

Kürtler üstüne yapıp araştırmaları nedeniyle dö-nenlerin bilim adamları İsmail Beşikçi ile, geçişimci-yi yaptıkları açılış çeteleriyle, öçüncelelerinden dolayı yü-

lerce yıla mahkum gazeteci-lerden Erbas Tuskun'a Ya-zarlar Birliği (YEN) nin ameri-kan merkez onursal üyesi kabul etti.

Halk kendi sorununu çözmek için konuşamaz, tartışamaz mi?

Adımlar Haber Merkez-i İstanbul'un sorunu politik tartışmaların önüne geçti. Cumhurbaşkanı ANAP, SHP, MDP, DYP su sorunu konu-sunda görüşlerini bulmaktan öte siyasal bir malzeme ola-rak olayı dahada çözümlen-sizliğe götüren bir tartışma içindeler. Sonuçta Su için zirve görüşmesi yapılacak ve tartışar partisi ile ana mebla-fet partisi bir matabakata varabilecektir. Onlar tartışa-dursun, Beşikçi'nin Didit'ing semtinde oturan yurttaşlar, postane parkında topa-larık su sorunu konusunda tartışma forum düzenlediler. 300 kişinin katıldığı to-planlı sürerken polis toplantı-ya müdahale etti. Öç kişiyi gözaltına aldı. Toplantıda konuşma yapan Beşikçi, bül-ten dağıttı. Ayfer K. Güleci ve iki mahalle sokunu gözaltı-na aldı.

YASALLIK MÜCADELEMİZ ANAYASA MAHKEMESİ'NE

□ Nevzat Deringöl

Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin (TBKP) kapatılması için açılan dava ile ilgili olarak İstanbul Baro Başkanı Turgut Kazan başkanlığında bir ekip tarafından hazırlanan an savunma, 13 Haziran günü Sayın Kazan tarafından Ankara'daki Anayasa Mahkemesi Başkanlığına elden sunuldu. Dokuz gününü Kurban Bayramının götürdüğü, onbeş günlük yasal süre içinde hazırlanan an savunmada; sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde egemenliği sağlanmak ve yerleşiklik iddiası üzerinde duruldu. Daha sonra kullanılması ve kurulması yasaklanması adla partinin kurulmasına yönelik suçlama savunma davamın "can damarı" olduğu belirttik. "Çile ve milletlin bölünmez bütünlüğü"nü bozmayı amaçlamak, kaptalan bir partinin devamı olduğunu iddia etmek suçlamalarına değinildi, bu konularda ciddi olarak tartışılabilmesi için şablon açılmakla haksız isendi.

İddianame Demokrasinin Kılıcı

Cumhuriyet Bessavcılığı'nın hazırladığı iddianame; marksizmi ve Kürt halkının varlığını tanımayan TBKP'nin kapatılması için yeterli görüyor. Gündemimizin doğması göze önüne alındığında 141 ve 142 bu denli geri bir mevziden yorumlanmasını öngörmüştür. Bu maddeyi bu biçiminde ve bu yorumları tarzıyla karşılamak çıkması yalnızca ülkemizde marksizmi için değil, tüm çağdaş düşünceleri, hareketleri dışı getiren bilmisel çalkımlar, sanat ve kültür önlemleri içinde bir tehdit oluşturmuyor. Bu yapıyla daha yalnızca TBKP'yi değil, tüm toplumu yakından ilgilendiren, TBKP'nin şahsına da yargılama istenen doğrudan düşüncem ve örgütlenme özgünlüğüdür.

Ana Sorun an Önce Marksistlerin Sorunu

İddianamede Marksizme bakaçtık aslında, sosyal savaş döneminin kapıları açmış cıkırmay. Ana en kötüde ögütüne ve çalmına aracı marksizm, diyalektik yöntemi, nihai hedef komünizmi gerçekleştirme amaç düştüröğünü kendiliğinden kapsar. Partinin

etkelliği ve amacı budur" diyerek sistin ne olduğunu söyleyeceğimize göreler. Mantık "madem ki marksizminiz söyleyece bana göre sunulan sunuları yaparsınız". Bu anlayış karşısında programımız, toz-pöçünü, parti etkinlikleriniz ne olduğunu ortaya koymamız yeterli olmuştur. Bu bakış açısının gündümü dünyamızın gerçekleri olan aydınlanma bir yana birmaksız bile, Anayasa Mahkemesi'nin, Sosyalist Parti hakkındaki kararında gösterdiği gereklerde ters düşüyor. Ne ki bu tutum bize şu gerçeği göstermesi açısından önem taşıyor. Bu maddeyle bu biçimle kaldırıca marksistlerin keşiflere örgütlenmek, siyasi tehdit altında olmak, fiili varlıklarını hukuki güvence-

lere kavuşamayacaktır.

Tabular Yalnızca Marksistleri Hedeflemiyor

İddianamede yer alan ölkenin ve milletlin bölünmezliğini bozmayı amaçlamak; Kürt halkının varlığını tanımayan suç olarak göstermeyi hedefliyor. Gündümü dünyamızda yaşanan sorunlar, bu konuda ülkemizde tenik olduğumuz gelişmeler karşısında ki böyle bir suçlama ebelet ki insan haklarında ve toplumumuzun geliştiği aşamaya aykırı düşüyor. Şimdi ülkemizde demokrasi, insan haklarından sözeden hangi parti, örgüt ya da kişi bu sorunu çeğerebilir. Ana görünen o ki sorunların açını koymak bile

ceza tehdidi altındadır. Böylece bir durumda bu sorun nasıl tartışılabilir. Oysa Kürt sorunu bir an önce, adil, demokratik bir çözüm sürecinin başlatılmasını yavaş bir biçimde toplumun gündemine dayatıyor. Ve böyle olduğu için ki, bu tabu yalnızca marksistler değil, liberal, demokrat, tüm siyasi parti ve kişilere kadar uzanan geniş bir kesim için ciddi bir tehdit oluşturmuyor.

Şimdi Ne Yapmalı

Şimdi tüm bu gelişmelerin ışığında TBKP'nin yasallaşma sürecinin genel demokrasinin maddesinde nasıl bir rol oynadığını daha iyi görebiliyoruz. Sorun tabu ve yasallarda karşı çıkıp inatçı ve acıklı bir biçimde, bu süreçte en fazla marksistler, demokrasiler çöleli olarak ben özgürük İstopyum diyen herkeste birlikte görülebilmeli. Toplumda derinden gelen demokrasinin tutumunu ancak böyle yakayabiliriz. Bugün toplumda doğmuş ve örgütlenme özgürlüğü öndeki engellerin kaldırılması yönünde geniş bir mutabakat var. Oyle ki zaman zaman yazarı kurumları

eldeki çağa ayak uyduramayan yasalarla rağmen toplumdaki demokratik performansı ni yakayabılıyorlar.

Neki hep biliyoruz yasak ve tabular devletin resmi ideolojisi oluyormuş. Dahası bugün ülkemizde devletin içinde her türlü demokratikleşmeye direnen çekirdek bir halde var. O yüzden devletin demokratik yapılmasını kendini dayatıyor. Yani mücadele rejimi hedefle suçlanıyor. Zaten böyle bir hedefi göre almadın ne kalite demokrasiler kazanımları ediliyor ne de yığınların mücadeleyle ilgili duygu katılması sağlanabilir.

TBKP Sargın ve Kültürün yurtda döndürülmeye başlanan mücadelede bu bağlamda değerlendirmiyor. Bunun için Anayasa Mahkemesi'nde açılan kapatma davası mücadelelerin bizler için bir an aşamaya geldiğini gösteriyor. Yani TBKP için bu süreçte amaç için kurulmuş düşküncenin sundu. Nasıl ki basık ve yılmarmalara karşın illegalite ve son verip açtıkla çıkıyarak, Sargın ve Kültürün tahayyüyle de geçici bir rahatlama teskil olmadığını TBKP'yi yasasla kurarak gösterdik.

BEŞİKÇİ SERBEST BİR MAHALDİR

Kürt sorununun çözüm yoluma girmesinin olmazsa olmazı kürt sorunun özgürce tartışılabilirliği. Ancak öyledir ki, bu konuda farklı yaklaşımlar ortaya çıkabilir. Kürt sorununu tüm boyutlarıyla ve tüm unsurlarıyla özgürce tartışılmasını istiyorsak, bu konuda her tür düşüncenin kendini serbestçe ifade edilmesinden yanaysak, Beşikçi'yle dayanışma göstermek durumundayız.

□ Enver Sezgin

Değerli bilim adamı, İsmail Beşikçi Hala Bayrampaçca cezaevinde tutuldu bulunuyor. Beşikçi "Devletlerarası Somrüge Kırdistan" ve "Bilim Rejimi İdeoloji, Devlet, Demokrasi ve Kürt Sorunu" adlı kitaplarında dolayı ki kere tutuldu.

Gerçi Beşikçi ki durumu bir hayli alışkın. Kürt sorunuyla ilgili olarak başlıklarında ben polis, mahkemelerde, cezaevleriyle başı beladan bir türlü çıkmıyor.

Yaşamının son yirmi yılı cezaevi ve mahkemeler arasında mekik dokumakla geçiren Beşikçi ile dayanışma demokrasinin, insan olmanın görevi.

Cumhuriyet tarih boyunca Türkiye aydınları getirilerek, karantına antikomünizme bakaçtık an önce, sosyal savaş döneminin kapıları açmış cıkırmay. Ana en kötüde ögütüne ve çalmına aracı marksizm, diyalektik yöntemi, nihai hedef komünizmi gerçekleştirme amaç düştüröğünü kendiliğinden kapsar. Partinin

da, özellikle askeri derbelerden sonra aydınları geri koşturular, tutuklanırla ve işkenceler bekliyor. Kasaca aydınların demokrasizminin açlarını yaşıyorlar.

Anca, özellikle son yıllarda da hiçbir aydın İsmail Beşikçinin çekilmesini çekmedi herhalde.

Ne yapı İsmail Beşikçi? Beşikçi Türkiye'de tabu olan bir gerçeğin üzerine cesaretle yöründü. Her seferinde tutuklanacağı bile bile Kürt sorununa ilişkin, araştırdı ve yazdı. Şimdi Beşikçi'yle dayanışma herseyden önce bilimsel çalışmanın özgürce yapılması için gerektirir. Bu ülkede devletin yok sayma politikasını eleştirildiği için bir bilim adamı kendini cezaevinde buluyorsa o ülkede gerçek anlamda bir düşünce özgürlüğüden söz edilebilir mi?

İsmail Beşikçinin duruşması, Kürt sorununda yeni tartışılabilirliği yansıttı ki güçullarda devam ediyor. Resmî "yok" sayma politikası daha

gerilerken bu politikayı savunmaların yayık da azalıyor. Yetmiş yıllık politika çözülmüyor. SSK kararnamelele de bekleneni veremeyerek bu çözülmeyi durdurmadı. Yasaklara rağmen TBKP ve HEP programlarını Kürt sorununu aldılar. Ana mahkemeler partisi olan SHP, Kürt kimliğinin tanımını temelinde bir rapor hazırlayarak yeni bir politikanın ilk adımı attı. En önemlisi de bu rapor kendi kimliğiyle ortaya çıtma da eskisine göre daha cesaretle tutumlar alıyorlar. Bütün bunlar Kürt gerçeği ve kimliğiyle, İsmail Beşikçi'nin devletin politikası aracılığıyla tartışılabilirliğini, Uydurma tarihleri gerçeğin dirençliği karşısında ediyor. İsmail Beşikçinin tutumu ve eleştiride oradan dayanışma bu çalkıştığın artmasına önemli katkılar yaparken bir yandan da sorun üzerinde daha çok düşünülmesi ve tartışılmasını yaradın oluyur. Bu olayın yaradın oluyur. Bu olay Kürt sorununda daha çok en çıkarmıştır.

11 Temmuz'daki duruşmada Beşikçi hakkında verilen tutuklama kararlarından biri kaldırıldı. 25 Temmuz'da ise Beşikçi'nin duruşması var. Şimdi bu duruşmada verilecek karar merakla bekleniyor. Beşikçinin tutukluğunun devami duruşmasında dayanışma da daha yükselerek, Bunu biliyoruz. Bu işe iste edilebilir bir şeydir. Tahyile karar verilmesi halinde ise 142ye 30 ilemlerle zorlaşacak. Bu durumda Kürt sorununa açıkça tartışılması daha bir kolaylaşacaktır.

Kürt sorununun çözüm yoluma girmesinin olmazsa olmazı kürt sorunun özgürce tartışılabilirliği. Ancak öyledir ki, bu konuda farklı yaklaşımlar ortaya çıkabilir. Kürt sorununu tüm boyutlarıyla ve tüm unsurlarıyla özgürce tartışılmasını istiyorsak, bu konuda her tür düşüncenin kendini serbestçe ifade edilmesinden yanaysak, Beşikçi'yle dayanışma göstermek durumundayız.

Birlik Girişimi'nin Politik bir Güce Dönüştürmeliyiz

Kurultay bildirgesinde ortak kimlik yaratılabilmenin, politik yaşama aktif müdahalelerden geçtiği ifade ediliyor.

Politika üretebilmek, herşeyden önce, politik gelişmelerin "içinde" olmayı gerektiriyor. Onu dışardan seyreden ve yorumlamakla yetinen marjinal bir hareket olmaktan kaçınmayı, politik gelişmeleri etkilemeyi ve var olan durumu değiştirmeyi temel alan kararlı bir mücadele yürütmeyi gerekli kılıyor.

□ Erdal Talu

23

Haziran'da toplanan hazirak Kurultay'ından bir süre önce yeni bir gelişme evresine girilmiş bulunuyor. Birlik Partisi Girişiminin, ortaya çıkışından bu yana, gelişme sürecini de-ğeriştirirken, temel zaafı olan komünistlik sorunlar, çıkaracak ve bunları ortadan kaldıracak yapılaşmaları geliştirmek, birlik sürecinin geleceği açısından önem taşıyor.

Birlik girişiminin, kamu-yunda ve politik çevreler arasında amaçladığınıza ilgili ve etkili henüz yaratamadığını görüyoruz. Birlik sürecine Türkiye'de ki marksist potansiyelin aktif ve coşkulu katılımını sağlamakla yetenezlikte olduğuna şüphe yoktur. Kamu-yunda, başında ve değişik politik çevrelerde birlik girişimi-ne karşı tutun, daha çok beklemek ve izlemek biçiminde ortaya çıkıyor. Halbuki aynı çevrelerin, güncel sorunları etrafında bugünkü politik rejimi ve gelecek, baskı devlet anlayışını hedef alan, onu değiştirmeyi amaçlayan, kararlı, demokratik çizgilerle sesiz kalmadığını görüyoruz.

Somut bakıldık, birlik girişiminin henüz Türkiye'nin politik gündeminde, onu etkileyecek ve belirleymesinde rol oynayan bir politik güç olarak yer alması başarısızdır ol-masıdır. Çeşitli deklarasyon ve bildirgelerin dağıtılması, ortaya çıkışıyla birlikte politik gelişmelerde aktif müdahalede bulunmayı amaçlayan bir mücadele çizgisi izlenmektedir. Bu amaçla oluşturulan örgütlerin önündeki yolların ve ilerletilecek olanların, bugün en temel zorluğu, birlik sürecinin çizgiye dönük kalmasıdır.

Birlik sürecini

politikleştirme gereklidir.

Birlik Partisi Girişimi, halk için, aydınlar için ve bugün girişim içinde yer almayan olmasın, politik parti ve çevreler için çok önemlidir. Halk, bizim markalistler arasında birliğimizi ne anladığını, bundan önce, onun içinde bu-ğünkü sorunlar için ne söy-lebildiğini, daha da önemlisi bunlar için ne yapmışız ve nasıl mücadele ettimizi be-ka-caktır. Aydınlar, düşünce

ve politika üretmesinde kendi katkılarını yapabilmek ve ilerletmek bu süreçte ilave edilebilir olanakların ne ölçüde sahip olabildiklerine ba-kacaktır. Politik parti ve çevreler için ciddi olabilmek ise, onlara bugün aynı ayrı yürüt-tükleri politik faaliyet ve eylem-kulaçdayabilmeye ve agra-rı ölçüde de olsa asabilmek bağıdır. Birlik sürecinde yeni bir kimlik yaratmak ve eş-geriye politik çizgileri birleştirek silâsımesinin gereğin-de söz ediyoruz. Bunun mümkün olabilmemesi, söz-geçirici içinde ayrı bir kimlikle po-litik mücadele yürütmeyle gi-recek anlamı yitirmesi ger-çektir. Bu nedenle birlik girişimi, aynı ayrı yürütülen politik mücadeleyle ilerletmeyi ve bu-nu kendi mücadelesine haline getirmeyi başarabilmelidir. Aynı zamanda, Türkiye'de yürütülen yarı-otokratik yasalık mücadelesine, Kurultay bildirgesinde olduğu gibi politik endişelerle açık bir biçimde sahip çık-makla kaçınılmaz. Ortak kimlik yaratmaya ve 141-142'ye karşı mücadeleyi, bir-lik girişiminin aktif görevleri-nin bir haline getirmeye, ne ölçüde katkıda bulunduğuna dönüştürmek.

Kurultay bildirgesinde or-tak kimlik yaratılabilmenin, politik yaşama aktif müdahalelerden geçtiği ifade ediliyor. Bu düşünceyi birlik sürecinin yeni evresinde yaşama gerektirir. Birlik girişimi, ilke-rin politik yaşamında etkili bir rol oynayan bir politik güç olabilmelidir. Bu nedenle, düşünce ve örgütlenme örgüt-lerimizin önündeki yolların ve ilerletilecek olanların ve ilerletilecek olanların tabuların alınması amacıyla bir demokratik kampanya yürütmeyi önümüzde somut olarak koymalıyız.

Birlik Partisi Girişiminin (sadece) yayımlanan bildirgele-ri açısından birlik sürecini poli-tikleştirme gereklidir. Girişim içinde ortaya çıkan de-ğışik platformlarda, kolektif bir biçimde düşünce ve politika üretmek, temel zorluktur. Yeni girişimler ve diğer ku-rullar, herşeyden önce politik organlar olabilmelidir. Bunu başarabilmeyi, birlik süreci-ni geliştirmekte düşünce ve politika üretmesinin önemi

kuvarımıza ve buna uygun bir çalışma tarzının birliği geliştirmeye bağlıdır.

Birlik sürecinin içinde girdiği yeni dönem, yeni bir çalışma tarzına yönelimimizi zo-runlu kılıyor. Bu çalışma tar-zı, kurmay düşüncümüzü taşıyarak, onun temellerini bu-günden hazırlamalı ve gerekçe-mesini sağlamalıdır. Kurma-ğın partide de kolektif düşüncemizi politik çizgileri birleştirecek sahip olabilmek. Bu farklı çevre ve gelenek-lerden gelen, farklı düşüncelere sahip parti üye-lerinin somut politik amaçlar etrafında birliğini pekiştire-bilmek gereklidir. Aynı zamanda

partinin politik yaşama etkili bir rol oynaması, onun sağ-lı çıktının çok, ürettiği düşünce ve politikaların toplu-mu etkileme gücüne bağlı ola-caktır.

Politika üretmek, herşeyden önce, politik gelişme-rinin "içinde" olmayı gerektir-iyor. Onu dışardan seyreden ve yorumlamakla yetinen marjinal bir hareket olmaktan kaçınmayı, politik gelişmeleri etkilemeyi ve var olan durumu değiştirmeyi temel alan karar-lı bir mücadele yürütmeyi ge-reklidir.

Herkes açık tartışma platformuna yaslanmalıdır.

Çalışma tarzımız, birlik girişiminin her düzeyinde düşünce ve politika üretmesinde olanak sağlayacak bir biçimde olmalıdır. 15 Nisan Kurultay'ına toplantıya ve Kurultay deneyimlerini gösteriyor ki, dörder dakikalık zaman süreleri içinde derli düştünceli-ğimize, görüşe açıklanmak bile olamazdır. Herşey aynı za-manda tartışmaya, önümüzdeki politik görevleri ve birlik sürecinin içinde bulunduğumuz sorunları açık olarak tanımla-mak ve onlara koymak, her bir aşamalı için politik oluşturma amacıyla herkesten katılma-ya açık somut bir tartışma platformu hazırlamak, zorunlu hale verilmelidir. Kolektif sonuçlara ulaşmaya ya-yımlanmalıdır.

Düşünce ve politika üre-tme süreci herkesten katılımına açık bir süreç olmalıdır. Birlik girişimi içinde bu konuda za-ten genel bir kabul ve anlayış

birliği vardır. Sorun, katılımı gerçekleştirerek içten amaçla uyğun somut biçim ve yön-temleri henüz geliştirilmediği olmaktadır. Herşeyden önce, bir kişinin politika geliştirmesine katkıda bulunabilme-si, birlik sürecinin sorunları, üzerine, birlik girişiminin yö-nütlediği politik faaliyetin bir-tümünü konusunda ve tartışılan konuda farklı düşünceler hakkında birliğe sahip olabilmemesi bağlıdır. Bu nedenle birlik sürecinin, açık ve saydamlaşmış sağlanmasını çok önemlidir. Ancak herkesten yukarıda değindiğimiz konu-larda açık enformasyona sa-hip olabilmemesi de somut bir ihtiyaçtır. Bu nedenle ön-ümüzdeki dönemde enformasyon bülteni sorununu çö-zmek, bunu yayılması zorunlu somut bir iş olarak ele alınma-malıdır.

Katılım sağlayacak uyğun biçim ve yöntemleri geliştire-bilmemiz, önemi ölçüde, bu konuda ki deneyimli yaklaşımların terketilmesi bağlıdır. Katılım, ne her konuda herkesten mutlaka bir söz söyleme-si, ne de çok kişiyi bir araya gelmesi ve çok sayıda insanın konuşması anlamına gelmiyor. Katılım, açık olarak tartışma-ya açık bir ortam ve somut bir konuda herkesten politika be-lirleme ve karar alma süreci-ne katkıda bulunma olanağı-na sahip olmalıdır. Politika üretme ve bunun yaşama ge-receğine sürecine katılmalıdır. Ayrıca katılımın bir öneminde olabilmemesi için bunun, "hava-yı soğutmak için süpür" den fa-zla önemlenmesi gerektir. Her-kesin değişik yönleriyle ge-rektirmesi yarınca açık düşün-celerin bütünlüğüne ve bunun somut bir politik tu-tumda ifadesini bulması gere-klidir.

Kurucamız partinin, de-karatörler (edem) merkeziz-çili bir çalışma anlayışına sahip olması ve yerli örgütlerin, insiyatifi bir politik faaliyet yürütmesinde gerekli Kurultay bildirgesinde de belirtildiği budur. Bu çalışma anlayış-ı, merkez organlarımız görevli tüm parti örgütlerini yaygın ve yerli örgütlerin, bundan dolayı parti merkezi olarak çalışmasını sağla-yacak tarzın yaşama geçiril-memesi bağlıdır. Bu nedenle, daha bugünden yeni girişim-ların, birlik süreci içinde rol-unda ve ilerletimin aradığını için ne yapılabilecek sorunu-ya yanıtlayabilir. Ayrıca birlik girişiminin her düzeyinde, oluşturulan kural ve organla-rın işlevi olmasına özen gös-türmeliyiz.

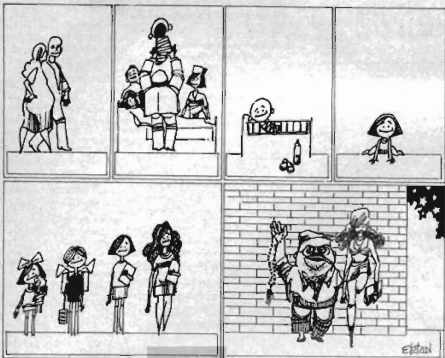
Bunların kaç kişiden oluşacağını, kimlerin aday olup olmayacağını ve seçimleri henüz geliştirilmediği, yoksa seçilemezlik be-lirlemediği tartışmak yerine, bu organın ne yapacağını ve nasıl bir çalışma tarzı izleyeceğini tarif etmeye yoğunlaşmalıyız.

Birlik partisinin, tüm gö-rüş farklılıklarını bir zenginlik kaynağı sayacağı ve mono-tik olmayan bir yapıya sa-hip olacağı konusunda genel bir kabul vardır. Kavim ki bir-lik süreci, içinde farklı görüş ve eğilimleri barındıran bir süreçtir. Bu durumda, birlik sürecini ilerletmek kararları alınırken yolumuzun ortasına bakılarak dayandırılması, bir zorunluluk olarak ortaya çıka-yor. Mutabakat, görüş farklı-lıklarının üstünü örtmek her konuda görüş birliği sağ-lanması ve bunun için anlaşma aramak değil, farklı görüşlere rağmen birliktedir atılabilir. Ortak is-yapma temeline, somut bir amaçla ulaşmayı için farklı görüş sahiplerinin birliktedir hareket etme kararındır. Ancak böyle bir anlayışla, parti için-de özgül düşüncelerin geliş-tirilmemesi ve farklı görüşlerin birliktedir yaşamasının koşulları yaratılabilir. Aynı zamanda, farklı düşüncelere rağmen partinin politik süreçlere mü-dahale edilebilmesi sağlanabi-lir. Birlik girişimi içinde bu anlayışla hareket edilebilir. Birlikte yeni bir politik kültürü ve ahlakı, aramızda, bugünden geliştirmeye başla-mamız bağlıdır. Farklı gö-rüşlerin, özneri örmeden somut olarak ortaya koymak, özellikle tartışılabilir, yan-lırlan ortak mutabakatları öze-ne korumak ve savunmak ve bu mutabakatlara dayanan kararların gerçekleştirilmesinde somutlukla taşınmak, aramız-da ki ilkeliklerin dayanacağı temel ilkelere olmalıdır düşün-cindedir.

Birlik partisinin kuruluş süreci, artık gerek döndürme-ye bir nitelik kazanmıştır. Bu süreci sağlıklı bir sonuca ulaştırabilmek, önümüzde ki süreçte tartışılabilir, yan-lırlan ortak mutabakatları öze-ne korumak ve savunmak ve bu mutabakatlara dayanan kararların gerçekleştirilmesinde somutlukla taşınmak, aramız-da ki ilkeliklerin dayanacağı temel ilkelere olmalıdır düşün-cindedir.

**BİR DÜNYA YENİ BİR TÜRKİYE İÇİN
ÖSYMİŞLERİN BİRİK PARTİSİ
HAZIRLIK KURULTAYI**

ÖZELLESTİRME OPERASYONLARI

Türkiye'de kamunun genel ekonomi içindeki ağırlığı bilinmektedir. Bugüne kadar satılan birçok kamu kuruluşuna karşın yine de kamunun ekonomideki ağırlığı bilinmemektedir. bugüne kadar satılan birçok kamu kuruluşuna karşın yine de kamunun ekonomideki ağırlığı yüzde ellinin üstündedir.

EKONOMİ SERVİSİ-
ANAP İktidarı, "özeleştirme"
ad altında başlattığı "tasarru-
f sahibinin ağızına bir parmak
bak sürece" devlet kuruluşa-
rını yabancılara peşkeş çek-
me" taktikini sürdürüyor. Tür-
kiye ekonomisinin çok büyük
bölümünü temsil eden devlet
kuruluşlarının yüzde 5-15'i
halka satılırken, geri kalan
büyük bölüm uluslararası te-
kelçiler için elde tutuluyor.

Özelleştirme kervanında, ERDEMİR, ASELSAN, PETKİM gibi kuruluşlardan sonra

sıra Türk Hava Yolları (THY) ve Türkiye Petrol Rafinerileri'ne (TPRAS) geldi. Başbakanlık Kamu Ortaklığı İdaresi (KÖİ), 12 şirket ile 6 devlet işletmesinin özelleştirilmesinin ardından, THY ve TPRAŞ'ın hisselerini bir bölümünün ANAP kurmaylarının devlinde; "halika arz yohusya" satışına hazırlanıyor. Yözerce tasarruf sahibi, kendilerine dev kuruluşların yalnızca "devde kulak" örneği ynzde 10luk payın layık görüldüğünden, kalan yüzde 90lık bölümlerin

uluslararası tekelin ayucuna bırakılacağından habersiz, kış kanaat biriktirdikleri ile hisse senedi alabilmek için banka kapılarında sıra beklemeye hazırlanıyorlar.

Özelleştirme adı altında yürütülen operasyonlar, aynı zamanda ANAP'ı besleyen finansörlerin de doyurmak için kullanılıyor. Bu amaçla, bu şirketlerin sözüm ona "değer belirleme" çalışmaları ANAP çıkarılığının bagrol oyunucularına veriliyor. Bu kez, ANAP'ın kuruluşunda

aktif rol oynayan Hüsnü Özyeğin'in bankası Finansbank THY için, Erol Aksoy'un bankası İktisat Bankası da TÜPRAŞ için değer belirleme çalışmalarını sürdürüyor. Eylül ayı içinde ya da Ekim ayı başında TÜPRAŞ'tan başlayarak her iki kuruluşun da "özelleştirilmesi" planlanıyor.

Bu arada, gerek THY'nin, gerekse TÜPRAŞ'ın özelleştirilebilmesi için sermayelerini tamamının ödemesi ve KOFYE devredilmesi gerekiyor. bu konuda gerekli kararların önümüzdeki günlerde THY için Bakanlar Kurulu, TÜPRAŞ için de Yüksek Planlama Kurulu (YPK) tarafından alınması bekleniyor.

Buna göre halka açılma öncesinde THY'nin 180 milyar lira olan ödenmiş sermayesi 700 milyar liralık kayıtlı sermaye tavanına yükseltilecek. Ayrıca halen hisselerin yüzde 49'una sahip olan KOİ'ye, geri kalan yüzde 51'lik Hazine hissesi de devredilecek.

TÜPRAS'ta da halen 720 milyar lira düzeyinde bulunan ödenmiş sermaye 1 trilyon liralık kayıtlı sermaye tavanına yükseltilecek. Halen TÜPRAS'ın yüzde 49'una sahip olan KOL, önümüzdeki günlerde TPAO ve Hazine'ye ait geri kalan yüzde 51'lik hissevi de alacak.

[illegible]

THY ve TUPRAŞ işletmelerinin operasyonlarının PETKİM tarafından verildiği PETKİM'in kuruluşuna ilişkin yürürlükte belirtilen yasa göre her iki kuruluşun hisseleri nın yüzde 51 ile 51'i arasında bir bölünmünden halka açılması planlanıyor. Hisse senetlerinin her iki kuruluş için ayrı ayrı, ayda 400-500 milyar liraaya bulması bekleniyor. Ayrıca, PETKİM ödeneği olduğu gibi, THY ve TUPRAŞ hisselerinin bir bölümü, PETKİM'de olduğu gibi kendisi çıkartılan ve emeklilere nasıllan da dağıtılacak şekilde, bir kısımlarını kamu kurumlarına da kolaylık olması açısından vade-tutulanabilecek ve bu tutullamada vade faizi alınmayacak.

Her iki kuruluşun da hisselerinin satış miktarında alt ve üst sınırların getirileceği belirtiliyor. Küçük tasarrufları korumaya yönelik olduğu ileri sürülen bu uygulamaların ora-

likte geçerli olmadığ), gerektiğinde yerli-yabancı büyük alıcıların "özel kontenjanlarla" hisse alabildiği vurgulanıyor. Ayrıca, halka satışların yalnızca hisselerin en çok yüzde 15'i ile sınırlı tutulması, "aslan payının yerli ve uluslararası tekellere ayrıldığı" yolundaki kuşkuyla gündendiriyor.

ERDEMİR ve PETKİM'den sonra halka açılma da büyük adımları oluşturan THY ve TOPRAŞ'la ilişkin son bilgiler şöyle: Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı (THY) 1989 yılında 10milyar lira kar etti. Ancak, Boşaziçi Hava Taşımacılığı şirketinin zararları karşılığınca THY'nin kar 4milyar liraya çekildi. THY'nin finansında 33 yolcu, 2 de kargo uçağı bulunuyor.

Türkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi'nin (TÜPRAŞ) Türkiye'nin tüm ham petrol ithalatının ve bunun rafine edilmesinin işlerinin yüzde 87'sini üstlenmiş durumda. TÜPRAŞ'a bağlı olarak, Alağa, İzmit, Kırıkkale ve Batman Rafinerileri faaliyette bu-

"AŞIRI İSTİHDAM" YUT-
TURMACI

Kamu kuruluşlarını yabancı tekelilere peşkeş çekme operasyonunu "haklı" göstermeye çalışan ANAP iktidarının öne sürdüğü bir gerekçe de "KIT'lerin aşırı istihdam" ile yüklü oldukları yolundadır. ANAP kurumlarına göre KIT'ler, gereksiz yere birçok işçi çalıştırmaktadır.

Oysa her zaman "rakamlara" dayanarak konuşmayı seven ANAP hanedanı nedense bu konuda rakamlara bakmayı akıl etmez. Çünkü rakamlar ne denti çarpıtsalar bile, "aşırı istihdam" yurtturmacısını ortaya sermektedir.

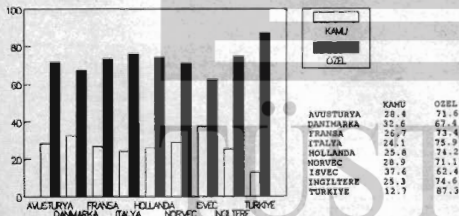
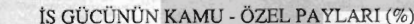
Yukarıdaki grafik ve tabloya bakıldığında bu yutturmacaya ortaya çıkıyor. Türkiye'de kamunun genel ekonomi içindeki ağırlığı bilinmemektedir; bugüne kadar satılan birçok kamu kuruluşunakarsın yine de kamunun ekonomideki ağırlığı yüzde 50'nin üstünde dir.

Grafik ve tabloda görüldüğü gibi Batı Avrupa ülkelerinde işsizlik durumu tam tersinedir. Kamu-nunpayı, başta sanayi olmak üzere ekonominin birçok alanında yok denecek kadar azdır.

Buna karşılık, Türkiye'de ekonominin yarısından fazlasını temsil eden kamu sektörünün istihdam içindeki payı yalnızca yüzde 12,7'dir. Biri başka deyişle, devlet tüm işgücünün yalnızca yüzde 12,7'si ile tüm ekonomiyi yarısını kontrol etmektedir. ANAP kurmaylarına göre bu "yüzde 12,7 bile fazladır".

Oysa, endüstride etkinliği bulunmayan birçok Batı Avrupa ülkeninde kamunun istihdamdaki payı "dörtte bir" in altına düşmemektedir.

İşte ANAP'ın, "yabancıya satışları" hakkı gösterebilmek için sarıdığı bir kuryüklü yalanı daha.

KADINLARIN EN ÇOK KORKUKLARI FAKAT MAHKEMELERE EN AZ YANSIYAN OLAY

TECAVÜZ

Tecavüze uğrayan kadında bu olay önemli rüşhal izler bırakmaktadır. Etraftaki kişiler anlayışlı ve sevecen olsalar dahi olayın olumsuz etkisi yalvarca kadının yakasını bırakmaz.

Ö Gül Öndamar

Köy düğünü bitti. İstambul'dan dönüşle gelenlere kabalık yer bulunmuydu. Onların esinden beri (anıldıkları "pirtik" lakapı yesh adamı misafir etmek üzere onlara çağırıldı.

Kadınların en çok korktukları fakat mahkemelere en az yansıyan olay tecavüz. Gerçi son dönemlerde polise başvurmalarla artış görülmektedir, fakat yine de tecavüze uğrayan bütün kadınlar buna cesaret edemezler. Araytımınar tecavüze uğrayan kadınların sadece onlitede birinin polise başvurduğuna göre-teriyer.

Akşam yattık, salonda beş kişi vardı. Sözümlü ettiğimiz misafir edilen yash adam, evin 17 yaşındaki kız ve onun anne babasıyla ablası.

Tecavüze uğrayan kadında bu olayın önemli rüşhal izler bırakmaktadır. Etraftaki kişiler anlayışlı ve sevecen olsalar dahi olayın olumsuz etkisi yalvarca kadının yakasını bırakmaz. Birçoğu başından geçen olayı anlatmaz bile. Kimsenin eşinin, yakınlarını ya da polisin ona inanmayacağından duyduklar. Olayı kimse-kin bilmesini sanık onun

da bir gün unutabileceğini getirecektir. Halbuki gerçekte hiç de böyle olmaz. Olayın etkisi uzun yıllar devam eder.

H... kabus gördüğünü sanarak uyandı. Uyandığında ilk hissettiki şey üzerinde okidenenmiş adanın ağırılığı oldu. Kalkmasıyla adanın üzerinden atması bir oldu. Ne olduğunu anlayamadığını bile. Bu olayı hıkmıyence söyleyemedi. Ta ki karını buluyuncaya kadar. Çocuk altı aykık olduğunda durumu annesi ve diğerleri fark ettiler.

Zelda-Zand Meads konuyla ilgili olarak şöyle söyliyör: "Böyle bir olayı göli tutarak tekrar normal ilüde düzlemine dönmek kolay değildir. Eğer partnertiniz yoksa ya da onunla konuşmakta güçlük çekiyorsanız birliyle konuşma gelkelimintin kendinizi rahat hissettirir. Bu durumda bir uzmandan yardım beklenmelidir."

Annesi ve babası kızlar verdi. Bunu ağabeyi çevre, halideler. Artık bu kız bizim ailemizin lükası. Ağabeyi onu öldürdün dediler. Ağabeyine teslim etmek üzere yula düytüler.

Tecavüze uğrayan kadınlar değişik biçimlerde tepkiler gösterebilirler. "bazi kadınlar kendilerini kontrol edemeye-

rek işareti ağlayabilir, bazıları ile soğukkanlı davranabilirler. Korkulanın, affetlerini istayabilir. Uzmanlar kadınların normale dönmelerini çok tuzun bir süreç kapsayacağını fakat erkeklerin bu durumu pek anlayamadıklarını söyliyörler.

Kardeşini öldürmek... hem de hicbir suçu yokken. Ona bunu söylediklerinde adanın başından kızmar sular okıldi. Bunu yapması mümkün değildi. Başka bir çözüm bulmalıydı. Bu olaydan kardeşini suçlamıyordu.

İçin en garip taralı ise tecavüze uğrayan kadınların suçlanmasındır. Tecavüze uğrayan bir kadın eşi hakkında sunulan söyliyör: "Olaydan sonra bana hiç dokunmadı, bu beni tecavüzden daha çok etkiledi. Bu olay gerçekten büyük bir saldı.

Saldırganlar kendilerini kadınların ilkiyi öldürdükleri söyleyerek savunmaktadırlar.

"İbna benim de gerçekte bunu öldürdükleri söyliyordun, oysa bu arada ben onunla mücadele ediyordum. Çok incicim, bekleydin. Olaydan sonra kendini sürekli hasta ve kırık hissetmeye başladım. Sürekli ağlıyordum. Ve kendimden utanıyordum."

Genellikle saldırırganların yakasını olduğu söylenene dahil gerek bu onun için tenedir. Saldırganlar çoğunlukla yakın akrabalar, amcalar enişlerler vs. arasından çıkmaktadırlar.

"Öğ bayan üç erkek eğlenmeye gittimlik dönüğe erkek arkadaşlarımız diğer iki kız arkadaşları bırakırken sonra beal de evime barakacakları yerde üç de bana tecavüz edip arabadan atıp kaçtılar."

Kadınlar isteği dışında eşi ile cinsel birlikteliği ise başka bir tecavüz örneğini oluşturmuyor. "Evlilikte yaşanan tecavüz gerçekten korkunçtur. Çünkü kadın sabit kalitiginda yanında aynı erkeği görür."

Çocuk 6 aykık, kurtaj da yasal değildi. Bu durumda çocuğu almanın kadın için büyük tehlikeydi. Ama doğurması da aynı zamanda riskliydi. Ölmek ile yaşam arasında ki sırada çocuğu aldırdılar. Ama o anda bıraktığı rüşhal okıntı? Bunu yok etmek mümkün değildi.

Uzmanlar tecavüze uğrayan kadınlarla şu önerileri, yani onların ilk yapacakları şeylerin neler olabileceğini söyleyö-ö sunuyorlar:

1 - Derhal polise başvurun.

Burada biraz durmak teti-yorum. Çünkü hemen akıma 16 Temmuz tarihli Güney ga-

zetesindeki bir yazı geldi. "Ne-zaretinamede üniformalı gö-detir İran tecavüz" başlı başlı, ya polis tecavüzü halinde kime başvuracağız?

2 - Yıkancının, şüpheli-nizi düzelteyiniz.

3 - Olayı, saldırıyı iyice aklınızda tutun.

Aslında bütün bu öneriler tek bir amaca yönelik, saldırırganın yakalanması, cezalandırılması başka başkaca bir olayı mahal verilemesinin önlenmesi.

Bunlara inananın kadında birlikte kadının ne ola-cağı sorusu çok önemli ben-ce.

Zonguldak Devlet Hastas-nesi Başhekimli poliklinik Aca-lan Ebrir Sağlık Bakanlığınun tım yurt çapında Toplum Ruh Sağlığı dispanserleri açıl-ması gerektiriyor ve bunların kerisinde" erdenin poliklinik-leri" olması önerisini getirmi- (16 Temmuz Güney)

Tecavüze uğrayan kadın-larla ilgili poliklinik açılması önerimiz ne dersiniz sayın Ebrir. Toplumun ruh sağlığı-la yakından ilgilidir sayın-yoruz. Ayrıca sizin de söyledi-ğiniz gibi devletin bunun için özel bir yatırım yapmaması gerek yok "nasal olsa açıkta sosyal araştırmacı ve psiko-loglar var" Bunları bu yönde de kullanabiliriz.

Kasım'ın ölümünün 1. yıldönümü

Ö Ezer Sezgin

İran Kürdistan'ın Demokrat Partisi Genel Sekretri Abdurrahman Kasım'ın iki ar-kadaşıyla birlikte, Vaynabad'da öldürülmesinin ardından bir yıl geçti. Geçen bir yıl içinde Kasım'ın yalnız Kürtler için değil aynı zamanda Örtad-ğın halkları için büyük bir kayıp olduğu daha iyi görülmektedir. Bugün cinayetin kurbanı tarafından işlendiği iş-çili bilmemesine rağmen öla-ğın üzerine gidilmeyen, katiller ise ellerini kollamalı sallayla sallay-ya dolayısıyla. Bu cinayete de ipli Olaf Palmine cinayeti gibi küllendirmeye ve unutturul-maya çalışılıyor. Oysa barçe-ye insanların talebi cinayeti işleyenlerin ortaya çıkarması ve yargılanmasını yönün-dürür.

Kasım'ın kim ve nasıl öldürüldü? Bu gün sorunun yanı-tı ortadadır. Sorulan kimel so-ru ise neden öldürüldüydü. Kanımca, Kasım'ın öldü-ğünde son yıllarda yapmaya ka-çıştı ve söylediği bu soru-ya yanıt veremektir.

Ölmekten çok kısa bir süre önce Cumhuriyet muhabiriyi yapıp, görüşmeye gınları so-ğuyordu. Kasım: "İran, Irak, Türkiye ve Suriye'deki Kürde-ler senin kaderini" diyen hakları kullanıyor. Bu da orta-ğında diğer ölünen sinirli-manın değitirilmesi demektir

ki, bir gerekecektir. "Bu-na karşılık ise İran'da demok-rasi kurmak" dediği planını öne sürdü. Bu para yalnızca öne sürmekle yetin-medi, bunu kazandırmak yön-ları da değitirmeye çalıştı. Ka-sım'la, Kürtlerin kurultayın-ın Demokrasi'nin kazanma-sı ve derinleşmesi sürecin-de mümkün olabileceğini in-şayordu. Şöyle diyordu: "Ne-demokrasiyi düşünürsün? Çünkü demokrasi güvencedir."

"Artık aklidet istemiyorum. İran'da barçe bir gelişme istiy-örüm" diyecek Kürt soruna-ların dökülmeden üstündünden yana öldürüldü İran ediyordu.

Kasım'ın unutulmaz ya-rapın özelliklerden biri de Kürt sorunuuna enternasyonalize etmesindeydi başınıdır. Başla Sosyalist enternasyonal ol-mak üzere uluslararası kur-tuluşların Kürt sorununa da-ha aktif olarak değitirmeleri sağladı. Kürtler için bin dost u bir düşman keşfetdi" der-ken uluslararası desteğin ö-nemini kalın çizgilerle çiziyordu.

Kasım'la, Kürt meselesinin politika zemininde ve diyalog-ları temelinde çözümleme-ye inşayordu, ölmeye bu düğünce elbette büyük bir za-rar gördü. Ama gelecekte ge-çerlendirmeye çalıştığı bu düğün-ter senin kaderini ediyordu. Kasım'ın son şahımda çok edilmek istenen de işi bu dü-ğünceydi.

YKP Genel Sekreteri Grigoris Farakos:

"GENELDE SOSYALİZM YERİLGİYE UĞRAMADI"

Objektif olarak marksizmin ölmesi söz konusu olamaz, çünkü marksizm dünya teorisini olarak tüm bu sorunlara, işaret ettiği, toplumsal adaletin güçlenmesi, sömürünün ortadan kalkması, toplumun değişimi, demokrasi ve özgürlük sorunlarına yanıtlar vermektedir.

Türkiye Birleşik Komünist Partisinin resmi davetlisi olarak Türkiye'ye gelen Yunanistan Komünist Partisi (YKP) Genel Sekreteri başkanlık makamı heyet bir dış temaslarda bulundular. Genel Sekreter G. Farakos'ta, Marksizmin sorunları. Yeniden ye YKP'nin 13. Kongresi üstüne konuştu.

Aralık ayında partinin 13. kongresi toplanacak. Kongrenin tartışma gündeminde neler bulunuyor? Bir çok Doğu Avrupa ülkelerinde komünist partileri seçimler sonucu iktidardan yitirdiler. Ötensen yeni durum kongreye nasıl yansısak? Örneğin, bazı partiler marksizmin yaşadığı krize çözüm olarak isim ve program değişikliği öneriyor ve yeni birleşmeler gündeme geliyor. Siz bu soruna nasıl bakıyorsunuz?

Farakos: Herkesin anlayacağı gibi 13. kongrenin parti tarihinde özel bir anlamı ve önemi olacaktır. Tüm dünya köklü dönüşümleri olduğu bir dönemde toplumları kongremiz. Bugün bizim çabamız, dünyadaki bu köklü dönüşümleri mümkün olduğu kadar en iyi biçimde değerlendirebilir, parti faaliyetimiz de çağın gerektirdiği, yeni duruma uygun bir biçimde uyumlaştırmaktır.

Dünyadaki köklü, önemli

değişikliklerden birisi orta ve Doğu Avrupa'daki değişimlerdir. Öncelikle son derece çarpıcı, çalkantılı değişimler yaşanıyor. Ve komünistler için bu gelişmelerin, bu değişimlerin dramatik yanı da var. Elbette bu gelişmeler dünyadaki genel değişimin çerçevesinde de görülmeli gerekiyor. Bu ülkelerde yıkılmaya yüz tutmuş olan rejimleri göçül bir eleştiri ışığı altında değerlendirmemiz gerekiyor. Tüm bu gelişmeleri açıklayabilmek, ifade edebilmek için çok sayıda sorunların olduğu da bir gerçek.

Buna göre bu krize yol açan temel eğilimi şöyle ifade etmek istiyorum. Bu ülkelerde iktidardaki bulunan partiler çağın taleplerine, yeni teknoloji ve buluşların getirdiği talepleri uyum sağlayamadılar. Bu partiler sosyalist toplumda yeni insanın eğitimine gereken önemi vermediler. Buna da yanıt veremediler. Toplumsal temeldeki değişimler insan bilinci geriden kalktı. Ama sosyalist toplumda ki yeni insanın bilincindeki gelişme bu sınırdan ötesine geçmedi.

Üçüncü temel unsur da teori sorunlarındaki geç kalma ve tutukluluktur. Politik sistem ve politik yaşamla doğrudan bağ olan gereken değeri verilmemesi de dönüştürüyor. Burada önemli yanlışları kastederken toplumsal

yaşamın tüm alanlarındaki, üretimin alanı da dahil demokrasinin söndürülmesi.

Kusarsa özetlemeye çalıştığım bu temel eğilimler temelinden partinin zayıflığı olduğunu belirtmeliyim. Yani ortaya çıkan tüm bu sorunlara doğru yanıtlar vermede ve doğru çözümler önermedeki zayıflıktır. Komünist partilerin bu bürokratik, administratif yönetsel-idari merkezi yönetimlerdir.

Elbette Orta ve Doğu Avrupa'daki bu çarpıcı gelişmeler, bütün alanlar için önemli etkiyi olacaktı. Özel mülk ve daha da çok partilizm ve diğer sol güçler üzerinde etkiyi olacaktı. Ve bu anlamda 13. Kongreye gelenlerin önemli konulardan birisi de bu sorunlara verecekleri yanıtlardır.

13. Kongreye gidenler bu yönünde yaptıkları çalışmaların, çabalarının her ne olursa olsun başarılarında bulunuyor. Çok tartışıyorlar. Diğer sol güçlerle ve genelde Yunan toplumuyla tartışıyor. 13. Kongre tezeretinin son tashihini hazırlarken partimiz kusa yoru teinde bu konudaki görüşlerini tespit edecektir. Bu komitadaki görüşlerimi, üzerim sadece şu an için bir tek şey söyleyebilirim. Teori, program ve partinin faaliyetleri konularında köklü bir yenilenme, görümlerimiz yeni formüle edilmesi gereki-

yor. Partide gerçek devrimci bir yenilenme söz konusudur. Elbette bu partinin ne kendi karakterini ne de partinin ilmini değişimine anlamadığı olmayacaktır.

Bunun ötesinde, bu değişimlerin dercesit, hangi alanlara ne biçimde yansısak çağın gerektirdiği araçlarına gerektiren bir konu ve bu konuda parti MK Öyeleri ile üye ve yandaşları arasında tartışmalar hala sürüyor.

Çözümün bu tartışmalar ortaya çıkan halk hareketleri ve daha sonra KP'lerin seçmeler sonucu iktidardan düşmesi üzerine sağ güçler "Marksizmin son geldi, sosyalizm yıkıldı" çıkışları atmaya başladı. Buna karşılık marksizmin, çağın gerekliliklerine uygun olarak kendini yenilenmesi gerektiğine üzerine sol güçler arasında bir tartışma yürüyor. Bu bağlamda "devrimci yenilenme" derken neyi kastederiz? Partinin kavramlarının değişimeyeceğini belirtirken, sınıf esasına dayalı önce parti kavramının aynı kalacağını mı söylüyorsunuz? Yoksa işçi hareketiyle tartışma bölünmüşlüğüne ortadan kaldırarak, emekçi halkın bir parti olması mı amaçlıyorsunuz? Yenilenmenin devrinci anlamı ne belirtiyor?

Farakos: BU DEĞİŞİMLER OLDUĞU İÇİN MARKSİZMİN OLDUĞUNDAN SÖYLEMEZ ÇOK İÇERİ. Bu gelişmeler böyle değerdendirken çok büyük tarihsel yanlışlara yol açacaktır. Bu değişimler bu yönde değerdendirken verilebilir. Bu konu. Bu konulara sıklıkla böyle bir iddianı ortaya atıyorlar. Böyle bir değerdendirmeyi kapitalizmin halkı çıkarmasının bir yolu olarak görüyorlar. Bu anlamda ki marksizm toplumun değerdendirme genel doğulan çiziyor. Sömürünün ortadan kalkması, toplumsal adaletin güçlenmesi, demokrasi ve özgürlük için genel bir doğrultu verilebilir ve yanıt verilebilir. Çünkü bu sorunlar varlıklarını hala sürdürüyorlar, ortadan kalkmadılar.

Objektif olarak marksizmin ölmesi söz konusu olamaz, çünkü marksizm dünya teorisini olarak tüm bu sorunlara, işaret ettiği, toplumsal adaletin güçlenmesi, sömürünün ortadan kalkması, toplumun değişimi, demokrasi ve özgürlük sorunlarına yanıtlar vermektedir. Bugün ulusal barasari sol içindeki marksizmin çağın ihtiyaçlarına, insanlığın önündeki yeni sorunlara yanıt veremeyeceği görüldüğü sürece insanlığın marksizmi dönüştürmek için bir teori olarak değerdendirilmeli. Ama marksizmin doğması değildir. Geçmişte de marksizmi doğmuş ve gelişmişse, gelecekte de gelişmeyecektir. Bugün çok daha fazla dikkat edilmesi lazımdır.

Şimdi unutmamalıyız ki Lenin'in önemli markasizmi deneminden çok daha fazlasıydı.

Marksizmdaki bir çok şeyi değiştirmesi gerekiyordu. Ancak bu marksizmin genelde bir dünya teorisini olmadığının anlaşılması gerekirdi. Ancak geçmişte ne yazık ki Lenin'in dönüşümleri de doğmatik bir biçimde ele alındı. Bir sistem için kapasite. Ve bir bugün çağın gerektirdiği çağda toplumun tüm sorunlarına marksizm-leninizm teorisini, sistemi temeldinde yanıtlar verilemez.

Çözümün bu tartışmalar çok daha önemli ve çok daha köklüdür. Marks, Engels ve Lenin'in teorik dönüşümlerini yeni bir inceleme yönünde incelemler gerektiriyor. Ve bu düşünce temeline dayanmalıyız. Çağdaş, demokratik teorilerle zenginleştirilmeli. Çağdaş, bilimsel dönüşümlerle zenginleştirilmeli. Bu temelde çağdaş sorunlara genel doğrultulu yanıtlar veremeye çalışmalıyız. Çağdaşın ortaya çıkan sorunlarına yanıt vermede köklü ve büyük bir değişim yapmadan kapalı bir sisteme kapınamak büyük yanlışlık olacaktır. Bu teoriyi sorunlara yanıt vermede kullanılabilecek bir nitelelik için temel sorun, inanıyorum ki, teoride Marks, Engels ve Lenin'in dönüşümlerini dayandır, bu anlamda her ne kadar da önceki, günlük yaşam için de yenilenme, diğer çağdaş anlayışlarla zenginleştirilmeli gerekiyor. Bugünün koşullarında da teoride devrimci yenilenmeden söz ederken şu bu oluyor.

Teorideki devrimci yenilenme, temeldinde değerdendirme, bugün kendi anlayışlarımızda, dönüşümlerimiz bunları birleştirebiliriz. Temel olan, geçmişte de incelemler, değişimler üzerine çalışmamız. Yani bu bir sistem üzerine çalışmak değil. Elbette boykesine sonuç belirlenmiş değişimler üzerine konuşacağız. Ama bu temel anlayışın bize parti çalışmalarında etkin kaynağı olması önemlidir.

Farakos: Şimdi temeldinde ki sorunuza gelince şu söylüyorum: YKP işçi sınıfının, tüm emekçilerin partisiydi. Şimdi tezlerde bunu nasıl tanımlayacağımızı görüyoruz. Ama sanıyorum ki nasıl değerdendirilerek formüle ederssek edelim, geçmişten farklı olacaktır. Sorun bugün işçi sınıfı, derken, emekçi derken bundan neyi kastettiğimizi, bundan ne anladığımızı, bu noktada önemli değişimleri olduğuna göremleri gerekiyor. Toplumsal değişim, planlamada ve birleşti, çiftlik katmanların toplumunda oynadıkları rol değildi. İşçi sınıfının bugün geçmişteki proletaryaya benzerliği, belirsizliği, kışkırtıdada proletaryaya denince daha çoklaşırsanız işçilerin de yoğunlaşması sorunu böyle konuşabiliriz. Toplumsal değişim, emekçilerin, işçilerin, yeni katmanların toplumdaki rolünü, ve özellikle de bilimsel teknolojinin aydınlanma rolünü, toplumda ki etkiyi, devrimci değişim, YKP'nin işçi sınıfının ve

emekçilerin partisi olduğunu söyleyeceği. Ama bu farıkkılık gözünde tutarak.

Geçmişte reel sosyalizme eleştirel bakın bazı KP'ilerin ve bazı sol akımların haklıklarına işaret ediliyor. Geçmişte bir çok KP bu değerlendirmeleri yapıyor. Oysa eleştirel bakış açısına sahip bu parti ve hareketlerin günümüzün sorunlarına ilişkin çok farklı ve değişik yaklaşımları da bulunuyor. Örneğin İKP'nin "Avrupa Solu" fikri var. Bu görüşleri nasıl değerlendirmek mümkün?

Farakos- Daha önce de söylediğim gibi herseyi tartışıyor. Herseyden önce sosyalizmin yenilgisinden söz edilmemiş. Bir çok şey yanlış. Bir çok şey yeniliye uğradı. Fakat genelde sosyalizmin yeniliye uğramadı. Bu ülkelerin partinin toplumun öncüsü, kılavuzu olarak toplumun devletin üzerinde yerleşmesi, böyle bir yönetim yöntemi sürdürmesi bu zarara yol açtı. Gerçek devrimci öni düşünmeden emilenen parti toplumu ilerleme yönünde kanaliz edecek, onu sürükleyecektir.

Parti bu ideleri yazılara maledilebilir. Parti topluma birlikte gerçekleştirebilir. ve İktidarı partisi olma durumunda halin altında değil. halkla birlikte, halk için iktidarı sürdürürse gerçek devrimci öni parti olur.

Gerçekten de bu anlayış önceki geçmişte bazı cerezler eleştirel yoldaşlarımızda bulunuyor. Ve bir çok noktada hakları da vardı. Ancak bu günlerin tarih tarafından doğrulanmış. Halkı çıkartmış gösteriyor. Her alanda halkı çıkartmış anlamına geliyor. Ve burada sosyal demokrasiye de gözününe alıyor. Ders almamız gereken nokta şu: Bugün diğer sosyalist akımların görüşlerine de artık eleştirel yaklaşımda bulunmalıyız. Tartışmadan dahi onların görüşlerini reddetme, dışlanmanın yerine bu görüşlere karşı eleştirel bir yaklaşımda bulunmalıyız.

Partinin devrimci yenilenmesinden söz ederken, diğer saydığımız noktalar dışında biryinin gelişiminin sınırlanması, tam tersi biryinin gelişimine büyük olanaklar verilmesi olarak anlıyoruz.

Ö Mirza Turgut

Dünya'da başdöndürücü gelişmeler yaşanıyor. Soğuk savaşın belirlediği işli kaplıları ve buna denk düşen politikalar, kültürler, ideolojiler, askerî yapılar her geçen gün "tarh" oluyor ve yeni bir tarh alıyor. Ancak her zaman olduğu gibi Türkiye "Tekli Tarh" ile direliyor; elinden geldiğince "Yeni"ye sırım dönmeye çalışıyor. Devletlik demokrasi, çeşitlik, özgürlük gibi temel insan değerlerini hem içinde yordandığı hem de dışındaki tutulduğu koşullarda yapıyor bunu.

Türkiye'nin gösterdiği bu direncin belki tek nedeni değil

ama, bençe, en önemli nedeni Marksistlerin yetersiz örgütöl, dinamik bir birleşik hareket yaratamaması olmalıdır.

Bu dışlanmışlık, göremek için başlatılan birlik çalışmalarını kararlı bir şekilde yokuna devam ederken, demokrasisinin sorunları da birleşik birleşik, baskıcı bir devletçe, içinde bulunduğumuz koşullar, birleşik parti girişimine, demokrasisinin görevlerini en azından kuruluşa etlemeye lüksünü vermiyor. Dolayısıyla birleşik parti Kasım ayına kadar geçen süreçte sadece program ve tüzük tartışmalarına geçiremez.

Esasen, gerçek TBKP'nin arayışları, önüne geçilmesi, durumu; gerekçe de SS karamanlığı ile hem Kört sorununu örtmek istemesi hem de iletici, sosyalist basını sistemlerini işli başlı koşullar, hepimiz aklına demokrasinin görevine çağırılmaktadır.

Öte yandan, kabul etmek gerekir ki, birleşik parti süreci henüz etkili bir heyecan dalgaüstü yaratabilmiş değildi. Sessiz çoğunluk diyebileceğimiz bir çok insan birliği olumunu görmekte birlikte, henüz içinde yer alabilecek güveni gösterememektedir. Bununla birlikte geçmişten gelen kimi koşulların, anlaşmazlıklar ve kişisel sorunların birliğini gelişmesi ve sağlıklı bir demokratik alternatif güc olarak kamuoyunun önüne çıkması için çeşitli zaafatları oluşturmaktadır.

Eğer birlik partisi Kasım ayını beledimden sağlıklı bir eylem hattı geliştirir, kendini daha mesrui, çekici kılacak ortamı yaratmazsa; hem kişisel ve tarihsel sorunların en geçme riski artacak hem de sessiz çoğunluk üzerinde yerleri etki yaratılmayacaktır.

23 Haziran kurultayı ve yayımlanan bildirge bu gerçeğin farkına varmış ve "... birlik partisinin kuruluş aşamasında ortak bir kimlik yaratılabilmesinin yolu politik yaşama aktif mücadelede geçmektedir. Kuruluş süreci yaygın program ve eylemlerle tamamlanmalıdır. Kalmayacak yasak ve tabuları aşılması, özgürlük ve demokrasi kavşası kuruluş sürecinin unsurlarından biridir. Bu unsurların oluşturmaları diyerek, altını çizmiştir.

Neler yapılabilir?

Simdi bildirgedeki yazıların hayatı geçirmenin tam zamanı. Hepimiz çok iyi gördük ki TBKP idareleri olum kurundukça son derece mesrui, barışçı eylemler yapıyor ve toplumdan geniş destek

görmüştür. Örneğin, muma, gazlaması ile demokrasi arama Güney Afrika ya iltila talebi, Hindiler, Belonlar ve Urtumlar kullanaklar yapmalarını çeşitli eylemlerle bu Yeni den benzeri eylemleri yapmamız için her bir engel olmadık gibi; terane o güne göre daha güçlü ve diri durundaydı. Dolayısıyla, birleşik partinin merkezi, yedi girişimlerinin önderlik ederek bir eylemlik araçtır, bir çok beklenden dünkünden daha etkili ve iletken olacaktır.

TBKP'nin yaşamaşılması ile birlikte komünizmin mesruiyeti gözlenmiştir. Ancak yasaklar halinde sürüyor ve önmünde anayasa mahkemelerinden olumla sonuç alma diye de bir göre vardır. Artık eylemlerini 141-142 sorunu başlatmaz, önmizi bir yasak değildir ve diğer beşli yasalarla dağdan - illitirdir. TBKP'nin yaşamaşılması ve iletken yasaların ilenme hale geldiği koşullarda bile kalamaması olumun da mantığı budur. Öte yandan SS karamanlığına uygulamaları da yine 141-142 sorunuyla yakından ilgili olduğu gibi, birleşik partinin de hareket alanını daraltmaktadır.

Bu bakımdan, Sosyalistlerin Birlik Partisi'nin merkezi ve yerel girişimlerinin ilk olarak bu iki konu üzerinde yoğunlaşmaları gerekmektedir. TBKP'nin anayasa mahkemelerinden olumla sonuç alınması sağlayabilir, hem birlik süreci içinde sorun olarak görünen "sorun" ortamını kalıncak hem de 141-142'nin kalktığı koşullarda, öteki baskıcı yasalar daha çok tehir olup, bir o kadar da iletkeni yitirecektir.

Hemen şimdi, bir vakit kaybetmeden eylem hattı oluşturulmalıdır. bunun için ilk görüş 23 Haziran kurultayından seçilen 213 kişiye döndü. Bu gruptan arasında seçilmiş politik komisyona aracılığıyla Merkez dükzede eylem hattını örgütleyebilir ve yerel girişimleri bu doğrultuda seferber edebilir.

Anlaşılabilir, birleşik parti, bu aslı demokrasi görevlerini iletken merkezi girişimlere bırakmamaları gerekir. Hele de taban inşaatlarının en geçici, demokratizmi kesileşen bir parti iştayarak, yerel inşaatları anslarını şimdiden kullandırmalıdır.

Birleşik partiyi daha az yasak, daha özgür bir ortam kurabilen, komünizmi, Kört sorununu üzerindekileri tabuları kurarak; pasif çoğunluğu aktifleştirmek için bize gerekli olan güçlü bir heyecan dalgaüstü yaratılmalıdır.

TBKP'nin İlk Resmi görüşmesi

YUNAN KOMÜNİSTLERİ TÜRKİYE'DE

TBKP'nin ilk resmi davetisi olarak Yunanistan Komünist Partisi genel sekreteri başkanlığında bir heyet 13-14 Temmuz tarihleri arasında ülkemizi ziyaret etti.

Genel Sekreter Grigorios Farakos, Diğışlikler sorununa Merkez Komite üyesi, Spine State'de ve bazı barından Kostas Kallitellis başkan heyet, TBKP başkanı Nihat Sargın, Genel Sekreter Haydar Kutlu MYK üyeleri Zülfü Dilelci ve Erdal Talu ile görüştüler.

Yunanistan Komünist Partisi (YKP) ile TBKP he-

yeleri yaptıkları görüşme- de, iki ülkenin arasındaki sorunlar, Dünya komünist hareketinin içinde bulundu- du durum, YKP'nin kongre hazırlıkları ve tartışmaları, TBKP heyeti, Marksistlerin birlik çalışmalarında bilgileri verdiler.

YKP heyeti sosyalistlerin birleşik girişimi ile de bir- gürsüne yapı, 13 Temmuz günü Genel sekreter G. Farakos bir basın toplantısı düzenledi. Aynı gün öğleden sonra başoşa bir gesi di- senildi.

13 Temmuz akşamı Paga- baço ve Beyko'nin

TBKP'ileri ziyaret eden heyet düzenlenen bir toplantı- ya katıldı. Bildik girişimle- rinde içinde yer aldığı toplantıda YKP Genel Sekre- teri TBKP'nin ilk resmi zi- yaretçisi olmanın dolaylı sevniç olduklarını, bu gü- ne kolay kalmadığını" be- lirtti. TBKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu'da yaptığı ko- şuşmada TBKP'nin yoldaşlar cezaevinde kaldıklarını sü- re de mücadelede bilin en aktif destekçisi oldu" de- di. Bu toplantıdan sonra ve- rilen ve yeneğinden son- ra heyet, 14 Temmuz günü ülkemizden ayrıldı.

"YARIN ÇOK GORBİ OLACAK"

□ Muhteşem Ödümüz

Sosyalizm insan etik ve bütünü bir ameller işlediğimizi düşündük. Yapıklarımızın melekler eliyle amel defterlerine yazılacağına sarılsınız bir mança bağlanış.

Cennet elinin altındaydı. Orada hürler ve glanlar bizi bekliyordu. Derken 1988 yılı geldi. gitti. Aylardan Nisan'da. SBKP'nin Ünlü İnsan Pionumu başlatmış. Haberler geldi ve depremi duyurdu. Haberler Gorbacov, aramızdan "reel" sosyalizmi. İ. İlos, ondan önce hem bütün meleklerle hem de uzak diyarlardan bazılarını aydınlatmış. Ama ne de olsa oğul münafıklığı. Haince planların, düzence fikirlerin esiri olmuşlardı.

İlk zamanlar ne olduysa tam anlayamıyorduk. Sosyalizmin sorunları vardı ve elbette parti bu işin üstesinden gelecekti. Yeni bir nes, yeni bir nefes verilecekti. İnsan kuvveti cennet varmış birleştirdi.

• • •

Yıl 1990. Aylardan Temmuz. SBKP'nin 28. Kongresi kapandı. Deprem sürüyor ve nerede duracağı belirsiz. İlk kez bir SBKP Kongresini, meclislerin içinde ama meclisleri düşünceden taşınmaya çağırıyorduk.

Düşüncelerimiz ve inançlarımızı taşıyıyor. Üstüne onun yazılmış verdiğimiz mançalar boşa mı gidiyor diye hayıflanıyor. Kolye değil. Ama sömürd hala var. Adaletsizlik diz boyu. Namuslu, adil ve eşit bir dünya yaratmak hâlis olanaklı ve gerekli. İhtis sosyalizme ulaşmanın hayatın bu acı gerçekleriyle

çer, sosyalizmin geleceğinden kayıp düşmek en tabii hakkımız diye düşünüyorduk. Onun için ilk kez bir SBKP Kongresini cennet elinden geldiğince yakından, alabildiğine düdüklü ama enideli, bir dünya vatandaşı, bir Marksist olarak izliyorduk.

Dün bu vakitlerde, yani SBKP'nin herhangî bir forumu amaçlandığında neye duyur, çocuklar gibi şenlendirilirdi. Sosyalist komünistlerin başınca, kuşanca, evinde biziymiş aynı zamanda. Paylaş, övündüğü bir degerler. Her bir forum bize "mutluluğun resmini" çizerdi.

Simdi işler tersine döndü. Dört bir yanımız kaplara veya aramızdan alacaklanın gözünüyor. Yahudilerin Exodus'u din gibi terk ediyoruz (din değiştiril, düşünceleri, pratikleri vs. ve Rühümüzü ve boyutlarımızı birleştiren) birleştiren. Her bir forum bize "mutluluğun resmini" çizerdi.

Oyna bir komünistlerin tarhiten ve yaşamdan sürdüren eden yitirmişler. Candide'in saf ve düz, hayırlıh yitirmişler. Her şeyler. Eziyetlerin münafıklıklarından, insanın haddiğünden alıyor kayınlama. Özgürlük, adalet ve eşitliğe inmak ve onun uğruna yola koyulmak meşhurdur. Yitirmişliğimiz meşhurdur.

O sebebleri ki, ne düşünük gibi her şeyi sakaydıkımız, ne de şimdi yapıldığı gibi kamnara bağlanmak. Aynı karpza çıkıyor ve yine eski tarz düşünceleri taşıyor. Bu Yukan'da, SSCB'de, birilerinin beklediği sonucu alamayacağı için kötünüs olmasa, bizim de kötünüs olmasın gerektiriyor. Biz bir yerlerdeki İktidar münafıklıkların

tarafıdır değiliz, olamayız.

MUTFAKTA YANGIN VAR

Simdi işler karpık. İzliyoruz. Ülkemizin kalkınmasıyla insanlarımızın kalkınmasını birbirlerinden koparmak mümkün değil. Müshak zoruylağında altı ay beklemek zorunda olmak istemiyor artık kimse. Veya insanlar onları metrekarelik aptarman dairesinde tüküp çıkıp oturmayı, mutluğ başkalarıyla paylaşmayı kabul etmiyor. Sosyalist ülkelerde yirmi yıldır mutfağa yangın var ve sönmüyor bir türlü bu yangın. Yönelendirilmiy veya yönlendirilmemiş piyasa ekonomisi, mülkiyetle çoğulculuğu geçiş yözlebilecek mi bu soruluyor? Yoksa kolektif mülkiyet, sosyalizmin temel dayanaklarından değil midir?

Sosyeller Birliğinde işçiler yürüyor. Grev yapıyorlar. Kongre aralarında rica üzerine grevlerini eritiyorlar. Ökeli ve kurgunlar. Beşbelli somut sonuç istiyorlar. Aceleleri var. İnsanca yapmak, nefah düşünceleri ve nefah olusun geliştirmek için aceleleri var. "Laf çok, iş yok" diye bağlıyorlar. Düşünceleri, ediletil veriler, perestroikanın sokaktaki insanın günlük yaşam politikasına dönüştürülmesi gösteriyor. İnsanların telaşına, ağır yataklık bir sistemi bağlayışın kolay mı? Sade insanlar suide düşüyorlar. Tencere-tencere suide ama etli bir salıhtır.

Çok değil daha bir kucuk önce perestroika'nın tüm ülkeyi saracağına, tüm insanları bir araya getirebileceğini düşünürdük. Tek bir politika yamarcında hericence var bulmak mümkün müydü? Ölmüşüğü görüldü. Perestroika paylaşıldı. Perestroika-

nın içinde ve dışında renkler ortaya çıktı. Gorbacov içtadiklerle senelendi: "Selamete ermek istiyoruz, gelin birlikte alalım. İlağka çaremi yoktur". Perestroika çoğulculuğu içinde mutabakat istikrarlı yürüyecek mi? Güncel politik soru budur.

İktidar nimet demektir. İhtidarı paylaşmak nimeti paylaşmak oluyor. Sosyalist insanlar ve ulusları ihtidarı ve iktidarı paylaşmak istiyorlar. Hak kidea ediyorlar. Yitmiş yöl önceye dönmeği arzuyorlar. Geçmiş nostaljiye değil. Doğruya bir olduğu için. "Bütün İktidar Sosyalistlere" şeklinde vassadışmış tarhiye de mekrettili hatılamı şogrudu. 28. Kongre buna kalbii etti. Karbullemeye geleceğine anlamına gelmiyor. Yöl uzun ve karmapık. Sındiremeçleri, dizenetleri oluk. Nimeti paylaşmak kolay değil. Sahiplenme yayıllıkla geneyne yükseldiği sındiremeçleri stoseek, dizenetleri boyan geçecek veya değilceek. Yoksa tersi olabilir mi? İnsanlar Allah kurusun diyeceği geliyor. Sonuçların bursun kestirmeyi, düşünmek bile istemiyor insan. Kongre delegelerinin büyük çoğulculuğun Gorbacov etrahında renk renk göstermesi o sebeb- le hayra işaretti, sevindirici. Yine o sebebleri ki, "Yann çok Gorbacov olacaktı."

İSTIKRARIN DİYETİ

Evvel ahir bir bildiğimiz vardır. Dihan ne diyorsa onun tersi doğrudur. Her şeyi ona göre belirledik. Gel gör ki, böyle bir yaratım zamanı yaşamıyor. Dönya muhabbet sofrası halini göldü. Yödüce konusuna kavuşan veç tutulur oldu. Tarhiin böyle anlaşıp yangınlar ki, en ulaşmas kuvvetlerin çıkarken denk düşüyor.

28. Kongre bir kez daha teyit etti. İhtis Gorbacov'un destanlığı veriyor. Salıya gelime nüklee bir gücün dengelerini yitirmesi. İhtis sorunu belirsiz mace- rahardan ders almış öğrenmiş. Aynı ders SSCB için de geçerli olmuştur bir başka yön- den. Düşünüş sıklanına sevdi- dasta başına çok iş açıyor. Bakın Gorbacov'un uluslararası

İhtikar danyasını G. Arbatov Amerikalılara nasil sesleniyor: "Sizin için korkunç bir şey yapa- caktır. Sizi baş düşmanımızdan, yani bidden mahrum bırakacaktır."

Söiler gerçek - olduksa ABD'nin silah bayıklaştıran göde- rek yalmışıyor. Sıklanların- nın iması sıklideyor. Tek yön- lü bir silah yarısı ne işe yarar? Dön "melaneler imparatorlu- ğu" gerekeceyle sürdürülen yarısı buğün nasil itah edilecek kamıyosun? S. Birliğin istik- ranı umıyıyor böyle gelirdi bir- öden verecek. Ama hemen akla bir soru teleniyor. Askerle- rinin niteliklerinden faydalan- nın uğrussa güçler istemeyi bozmayma yetlenebilirler mi? Salıydan burula taclanma- na daha çok var mı?

Perestroika'da cephest, ihtikar kendisiyle birlikte tüm dönyayı denitlatıyor ediyor. İhtikar, Azerbaycan olayında İhtis tam tekumli el uatıyor. Ama elbette ayakta durmanın becdeli vardır. Ve bu diyet öde- necektir. Düşünmüş her bir- ağudan "çok yaga Gorbacov" diye bağırması bundandır.

Sonuçta harit destek belki iğeyti feralatıcağıdır. Melek- ket içinde parti aynı tazelik zorundadır. Hayatın derin- lilerinden kopup gelen sorun- lara acı yanıtırl bulunmalıdır. Sorunları, parti birliğinin östine- de. Ülkelerin birliğinin tahkimini zoruyor. Düşünüş iktidarını ve beş Gorbacov Sosyalist Birli- ğinin konsoldasyonunu başla- rabilecek mi?

• • •

28. Kongre kapandı. Ama olaylar ve gelişmeler devam ediyor. Şüphesiz bunlar daha çok konuşulacak. Böyle durumlarda hükümetin ve soru soru- nuna daha doğru olukunu düşünüyorum. Yalnız bunu söyle- mek pek kahkalkı sayılmaz sa- nıyorum. Perestroikanın çevre- sindir toplumun dört göçlerini birliğin birliğine salamat yolu gen- çiyor. Canlı, dinamik bir sosy- alizm eşitlik hemem arındır- dırmıyor. Üzün lunc her yıl var daha yörünecek.